

ਬਿਸਮਿਲ੍ਲਾਹਿਰ੍ਹਿਮਾ ਨਿਰ੍ਹੀਮ

ਕੁਲੁ ਨਕਸੀਨ ਆਧਿਕਤੁਲ ਮੌਤ. (ਕੁਆਨ)
ਹਰ ਨਕਸੇ ਕੋ ਮੌਤ ਕਾ ਮਝਾ ਚਾਖਨਾ ਹੋਗਾ.

ਮਸਾਓਲੇ ਮੈਧਤ

ਕੁਆਨ ਔਰ ਅਛਾਟੀਸੇ ਸਹੀਹਾ ਕੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਮੈਂ

== ਮੁਅਵਿਲਿਫ਼ ==

ਮੌਲਾਨਾ ਅਛਰ ਅਲੀ 'ਅਸਰੀ'

ਮਲਾ ਰਸੂਲੁਲਾਹੇ ਸਲਵਲਾਹੁ ਅਲਯਹਿ ਪਸਲਵਮ
ਅਲਾ ਕੁਮਾਲਾ ਆਖਸ਼ਾ ਓਲਾ ਅਖਸ਼ੁਲ ਆਮਿਰਾ (ਬੁਖਾਰੀ)

ਅਪੀ ਸਲਵਲਾਹੁ ਅਲਯਹਿ ਪਸਲਵਮਨੇ ਕਰਮਾਵਾ
“ਅਯ ਅਲਾਹ ਫ਼ਿਟ੍ਰੀ ਤੋ ਸਿਫ਼ ਆਮਿਰਤ ਕੀ ਹੀ ਹੈ” (ਬੁਖਾਰੀ)

== ਨਾਸਿਰ ==

ISLAMIC INFO. CENTER - BHUJ
C/o. ਪਾਪੁਲਾਓ, ਆਨੰਦ ਹੋਰ ਆਰਟ, ਡਾਂਡਾ ਬਜ਼ਾਰ,
ਲੁਥ-528. (370 009) Mob.: 98796 71123

ਭਲਾਸਿਫ਼ ਪ੍ਰਿੰਟਰਜ਼-ਲੁਥ-66244 30606

ਨਾਮ

ਕੁਝ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਰ ਲੀ ਹੈ ਤੁਝਕੋ
ਪੀ ਸੀਝ ਜਵਾਨਮ ਕਥਾ ਹੋਗਾ ?

ਉਸ ਆਗਕਾ ਖੰਘਨ ਖੰਘਾਂ ਹੋ
ਉਸ ਆਗਕਾ ਆਲਮ ਕਥਾ ਹੋਗਾ ?

ਜਬ ਖੁਸ਼ ਗਲੇਕਾ ਕਾ ਭੋਲੇਗਾ
ਓਰ ਸਾਂਸ ਕਾ ਡੋਰਾ ਫੁਟੇਗਾ

ਜਬ ਜਾਨ ਮਿਥੇਗੀ ਰਾ ਰਾ ਸੇ
ਉਸ ਪਕਤ ਕਾ ਆਲਮ ਕਥਾ ਹੋਗਾ ?

ਏ ਉਸਮ ਗਵਾਹੀ ਖੁਦ ਟੇਗਾ
ਕਰ ਫਿਰਸਾ ਉਸਮਕਾ ਭੋਲੇਗਾ

ਮਾਮੋਸ਼ਾ ਜਬਾਂ ਹੋ ਜਾਏਗੀ
ਉਸ ਪਕਤ ਕਾ ਆਲਮ ਕਥਾ ਹੋਗਾ ?

ਏਕ ਭਾਰ ਮਤਾ ਹੋ ਜਾਏ ਅਗਰ
ਸੀ ਭਾਰ ਅਣਭਰੇ ਟੀਭਾ ਕਰ

ਏਕ ਅਸ਼ਕ ਧਰਾਂ ਕਾ ਭੇਹਰ ਹੈ
ਪਧਾਂ ਗੀਰੀਭੋ ਧੋਹਮ ਕਥਾ ਹੋਗਾ ?

ਏ ਹਾਲ ਹੈ 'ਰਮਾ' ਦੁਨਿਆ ਕਾ
ਦੁਨਿਆ ਮੇਂ ਕੀਸੀਕਾ ਕੀਓ ਨਹਿੰ

ਏਸ ਟਹਰ ਕਾ ਜਬ ਏ ਆਲਮ ਹੈ
ਤੀ ਹਜ਼ ਕਾ ਆਲਮ ਕਥਾ ਹੋਗਾ ?

ફેહરિસ્તે મઝામીન

નં.	મઝામીન	સફા નં.
૧	ગાંધવી (સકરાત) સે લેકર ૩૬ કબજા હોને તક કા બયાન	૦૩
૨	મેયત કો ગુસલ દેને કા તરીકા	૦૭
૩	કફન કા બયાન	૦૭
૪	મદો કા કફને મસ્જુન (સુન્નત) કા બયાન	૦૯
૫	મદો કો કફનાને કા તરીકા	૧૦
૬	ઝોરતો કા કફને મસ્જુન (સુન્નત) કા બયાન	૧૦
૭	ઝોરતો કો કફનાને કા તરીકા	૧૧
૮	જનાઝા ઉઠાને કા ઓર ઉસકે સાથ ચલને કા બયાન	૧૧
૯	નમાઝે જનાઝા કા બયાન	૧૩
૧૦	નમાઝે જનાઝા પઢહેને કા તરીકા	૧૪
૧૧	નમાઝે જનાઝા કી દુઆએ	૧૬
૧૨	કબ્ર પર નમાઝે જનાઝા ઓર ગાએલાલા નમાઝે જનાઝા કા બયાન	૧૭
૧૩	કબ્ર ઓર દફન કા બયાન	૧૮
૧૪	એહલે મેયત કે ચહાં ખાના ભેજને કા બયાન	૨૨
૧૫	તાઝિયત (દીલાસા) દેને કા બયાન	૨૨
૧૬	કબ્રો કી ઝિયારત કા બયાન	૨૩
૧૭	કબ્રો કી ઝિયારત કે આદબ ઓર દુઆએ	૨૪
૧૮	ઈસાલે સવાબ કા બયાન	૨૬
૧૯	તકસીમે યિરાસત	૨૯

અર્જે મુઅલ્લિફ

બિસ્મિલ્લાહિર્ર્રહમાનિર્રહીમ

અલ્હમ્દુ લિલ્લાહિ રબ્બલ આલમીન વસ્સલાતુ વસ્સલામુ અલા સૈયદિલ મુસ્લીન વઆલા આલિહી વ અસ્હાબિહી અજમર્ધન.

અમ્મા બાદ હર મુસલમાન મર્દ ઓર ઓરત કે લીચે ઝરૂરી હૈ કિ વહ અપને તમામ દિની-વ-દુન્યવી મુઆમલાત-વ-ઈબાદાત મૈ અલ્લાહ સુબ્હાનહુ વ તઆલા ઓર ઉસકે રસુલ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે અહકામાત કી પાબંદી કરે. વહ મુખ્તસરસા કિતાબયા બનામ 'મસાઇલે મેચત' જો આપકે હાથો મૈ હૈ, ઇસમૈ જાંકની (સકરાત) સે લેકર ઇસાલે સવાબ ઓર તકસીમે પિરાસત તકકે તકરીબબ સબ મસાઇલ અહાદીસે સહીહાસે સાબિત કરનેકી ભરપુર કોસીસ કી ગઈ હૈ. તાકી અપામ કફન ઓર દફન વઝૈરહ સુન્નતે નબવી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ કે મુતાબિક અંજામ દે શકે.

મૈ શુક્ર ગુજાર હું અપને ઉન તમામ ભાઈયૉકા જિન્હોને ઇસ કિતાબ કો શાએઅ કરને મૈ હર તરહ સે હિસ્સા લીયા હૈ.

આખિર મૈ અલ્લાહ રબ્બુલ આલમીન સે દુઆગો હું કી ચે કિતાબયા હમારે ઓર હમારે વાલિદૈન ઓર શાએઅ કરને વાલે તમામ મુઆયિનીન (મદદ કરને વાલે) કે લીએ સદક એ ઝારીયા સાબિત હો. આમીન....

રબ્બના તકબ્બલ મિન્ન! ઇન્નક અન્તસ સમીઉલ અલીમ.

મોહતાજે દુઆ
અકબર અલી 'અસરી'
ભરૂચ (ગુજરાત)

(१) शंकनी (सकरात) से लेकर इह कण होने तकका बयान

जब कोई शम्स मरने के करीब हो तो ये सुन्नत है की उसे किल्ला की तरफ़ मुतपज्जेह करे, या'नी दाहनी करपट पर इस तरह सिटारें कि उसका मूँह किल्ले की तरफ़ हो जावे. अगर किल्लाकी तरफ़ मुतपज्जेह करने में मरीऊ को तकलीफ़ हो तो डीर जिस हालत में हो उसी हालत पर छोड दे.

उसको कलिमाये "लाइलाहा इल्लल्लाह" की तलकीन करें या'नी उसके पास बैठकर ये कलिमा न आवाजे बुलन्द पणहे ताकि वो उसे सुने और ये कलिमा उसको याद आ जावे और वोह ली पणहने लगे. अगर तलकीन करनेवाले को चाहिये की ठहर ठहर कर इतिमनान के साथ पणहे, लगातार ढेर तक न पणहे और न थिल्ला कर शोरो गुल के साथ पणहे, क्युंकि मरीऊ पर शंकनी का पकत निहायत नाजुक होता है. ऐसा न हो की वो तंग आकर कही ज़बान से कोई नाज़ेजा बात निहाले, या उसके दिल को इस कलिमासे नफ़रत हो, या धन्कार कर बैठे.

मरीऊ जब ओक बार "लाइलाहा इल्लल्लाह" केह दे तो डीर मज्द तलकीन की जरूरत नहीं, हां अगर डीर इस कलिमा के पणहने के बाद कोई दूसरी बात कहे डीर से तलकीन करना चाहिये. ताकि मरीऊ इस कलिमा को डीर से कहे और उसका आपरी कलिमा "लाइलाहा इल्लल्लाह" हो.

हज़रत मुआज़ (रज़ि.) से रिवायत है कि इरमाया रसुलुल्लाह सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लम ने कि जिस शम्स का आभिरी कलाम "लाइलाहा इल्लल्लाह" हो वो जन्नत में दाखिल होगा. (अबु दाउद)

हज़रत अबुउर (रज़ि.) से रिवायत है कि रसुलुल्लाह सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लम ने इरमाया कि जिस शम्स ने "लाइलाहा इल्लल्लाह" कहा डीर उसी पर मर गया तो वो जन्नत में दाखिल होगा. (मुस्लिम)

જાંકની કે પકત મરીઝ કે પાસ સૂર: યાસીન કા પઢના કીસી સહીદ હદીસ સે સાબીત નહિં હૈ.

જબ મરીઝકી રૂઢ કબૂલ હો જાએ તો ઉસકી આંખે બંદ કરદી જાએ, ઓર હાથ પૈર સીધે કર દીએ જાએ ઓર તમામ બદન કપળેસે ઢાંક દીયા જાએ. મેયત કે લિયે ઓર અપને લીએ દુઆએ અસ્તગફાર કરે ઓર કોઈ નાઝેબા કલ્મા ઝબાનસે ન નિકાલે કયુકિ ઇસ પકત જો કુછ કહા જાતા હૈ ફરિશ્તે ઉસ પર આમીન કહેતે હૈ.

હઝરાત ઉમ્મે સલમા (રઝિ.) સે રિવાયત હૈ કિ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ અબૂ સલમા (રઝિ) કે પાસ આયે ઓર ઉનકી આંખે ખુલી રહ ગયી થી ઉનકો બંદ કર દીયા ઓર ફરમાયા કે જબ જાન નિકલતી હૈ તો આંખ ઉસકે પીછે લગી રહતી હૈ. ઓર જબ લોગોને ઉનકે ઘરમે રોના શુરૂ કર દીયા તો આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વસલ્લમ ને ફરમાયા અપને લિયે અરછી હી દુઆ કરો ઇસ લીએ કિ ફરિશ્તે આમીન કહેતે હૈ તુમ્હારી દુઆઓ પર. ફીર આપને દુઆકી “અલ્લાહુમ્મઅફિરલિ અબી સલામતા વરફઅ દરજતહુ ફીલ મહદિસ્વીન વખલુફ હુ ફી અફિ ખિદી ફીલ ગાખિરીન વખિફર લના વ લહુ યા રબ્બલ આલમીન વફસહ લહુ ફી કબરિહી વનખિર લહુ ફીહ”.

તર્જુમા : - યા અલ્લાહ તુ અબૂ સલમા કો બખ્શ દે ઓર બુલન્દ કર ઉનકા દરજા હિદાયત વાલોમે, તુ ખલીફા હો જા ઉનકે બાકી રહેવેવાલે અઝીઝોમે, ઓર બખ્શદે હમકો ઓર યા રબ્બુલ આલમીન કુશાદા કર ઉનકી કબ્ર ઓર રોશની કર ઉસમે (બુખારી/મુરિલીમ).

રૂઢ કબૂલ હો જાને કેબાદ એહલે મેયત કો લી યહ દુઆ પઢની યાહીયે ઓર ઉસમે બજાએ અબી સલમા કે અપની મેયત કા નામ લેના યાહીયે. મસલન મેયત કા નામ અબ્દુલ્લાહ હૈ તો યું કહેના યાહીયે :

अल्सा हुम्मागिरसि अण्डिल्लाह पदक्य ददतहु.....
आभिर तड.

मोतके सटमे के पकत सभ करना याहीये और ये हुआ
पण्हनी याहीये “छन्ना सिल्लाहि पछन्ना छलचहि यण्णिअन.
अल्साह हुम्मा अजुरनी ही मुशीबती पअमविइसि जेरम
मिन्हा”. (मुस्लिम)

तर्जुमा : - हम सब अल्लाहकी मिलकीयत हैं और हम सब
उसकी तरफ लौटने वाले हैं. या अल्लाह तु मुझे मेरी छस
मुशीबतका सवाब दे और मेरे लीये उसके जटलेमे उससे
अच्छी छनायत करमा. (मुस्लिम)

रसूलुल्लाह सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लम ने कहाया जब
किसी मुसलमान को कोछ मुशीबत पहुँचे और वो येह हुआ
पण्ह तो अल्लाह तआला उसको उससे जहेतर जटला देता है.
(मुस्लिम)

मेयत पर नोहा (मातम) करना और मोरसे रोना जणा
मुनाह है. इतिरेतन अहिस्ता अहिस्ता रोना और आंसु बहाना
मना नाहि. रसूलुल्लाह सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लमने
करमाया कि मुर्दा पर अज्जाब होता है उसके घरवालों के उसपर
नोहा करने ओर जोर जोर से रोनेकी पण्ह से.
(जुजारी/मुस्लिम)

अबू मुसा अश्अरी (रजि.) से रिवायत है कि कहाया
रसूलुल्लाह सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लमने मे उस शअस से
बेजार हुं जो मुशीबत के पकत सर भूँडाये और चिल्लाकर रोये
और कपणों को काटे (जुजारी/मुस्लिम)

अण्डुल्लाह छण्णे मरुअद (रजि.) से रिवायत है की

રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા જો શખ્સ આલો પર થપ્પળ મારે ઓર ગરેબાન ફાળે ઓર કુફ્ર કી બાતે બકે વો હમમે સે નહિં. (બુખારી/મુસ્લિમ)

મેચ્યત પર તીન દીન સે જયાદા ગમ કરના જાઈઝ નહિં અલબત્તા ઓરત અપને શોહર કી મોત પર ચાર મહિના દસ દીન તક ઈદત ગુજારેગી જિસ્મે ઝેબો-ઝીનત સે પરહેઝ કરેગી. (મુસ્લિમ)

જબ રૂહ કબજ હો જાવે તો ફોરન તજહીઝો તકફીન (કફન-દફન) કા ઇન્ટેઝામ કરના ચાહીએ.

હુસૈન ઇબ્ને વહુજ સે રિવાયત હૈ કી તલહા ઇબ્ને બરરાઅ બિમાર હુએ તો રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ઉનકી ઇલાદત (તબીયત દેખને) કો આયે બા'દ ઉસકે આપને ફરમાયા અગર તલ્હા કા ઇન્ટેકાલ હો જાયે તો ખબર દો મુજકો ઉનકે મરને કી ઓર જલદી કરો ઉનકી તજહીઝો-તકફીન (કફન-દફન) મે ઇસ વાસ્તે કી મુસલમાનકી લાશ કો ઉસકે લોગો મે રોકના મુનાસિબ નહિં. (અબુ દાવુદ)

અગર કોઈ રાતકો મરે ઓર રાતહીકો તજહીઝો-તકફીન ઓર નમાઝે જનાઝા હો સકે તો રાતહીકો દફન કરદે, દિનકા ઇન્ટેઝાર ન કરે રાતકો મુદ્દેકો દફન કરના સહીહ હદીસસે સાબિત હૈ. અબૂબક્ર (રઝિ.) રાતહીકો દફન કીયે ગયે. (બુખારી). હજરત ફાતિમા (રઝિ.) રાતહીકો દફન કી ગયી થી. અલબત્તા અગર રાતકે વક્ત તજહીઝો તકફીન ઓર નમાઝે જનાઝા ન હો સકે તો દિન કા ઇન્ટેજાર કરના ચાહીયે કસબતદારો ઓર દોસ્ત-વ-અહબાબ કો તજહીઝો તકફીન ઓર નમાઝે જનાઝા મે શરીક હોને કે લિયે ખબર દેના જાઈઝ હૈ. રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ને સહાબા (રઝિ.) કો ઓર સહાબા (રઝિ.) ને બાહમ એક દુસરે કો મોતકી ખબર દી હૈ.

(२) मैयत को गुसल देनेका तरीका

मैयतको गुसल देनेका रीति यह है कि उसके कपड़े उतार दे मगर जदनका जितना हिस्सा छिन्टनी कि हालतमें छुपाना जरूरी है उसको न पटा न करें। फिर हाथोंमें कपड़ा लपेट कर उसका धर्तिस्तंभ कराओ और जदन पर कहीं नज्वासत होतो उसको भी साफ़ करें। फिर पुख्तु कराओ और सर और दाढ़ीमें जाल होतो साफ़ करनेवाली चीज़ (साबुन वगैरह) से धोओ। अगर मैयत औरत की हो तो उसके सरकी चोटीयों को जोलकर उसका सर धोओ। फिर तीन बार पानी और (जेरी) जोरडी के पत्तोंसे गुसल दे। आखरी बार पानी में काकुर (कपूर) मिलाओ, अगर तीन बारसे ज्यादा गुसल जरूरत मअलूम होतो पांच गुसल दें, या पांच बार से भी ज्यादा, मगर ताक (अंडी संभ्या) होना चाहिये। गुसल देनेमें दाढ़नी (जमली) तरफसे शुरू करें।

उम्मे अतिव्या (रजि.) से रिवायत है कि मैं रसूलुल्लाह सल्लल्लाहु अलैयहि व सल्लमकी बेटी को निहला रही थी उसी वक़्त रसूलुल्लाह सल्लल्लाहु अलैयहि व सल्लम तसरीफ़ लाओ और इरमाया नहलायो तीन बार, या पांच बार, या उससे ज्यादा, अगर तुम मुनासीब जानो, पानी से और जेरी के पत्तों से, और डालदो आखरी गुसलमें काकुर या इरमाया थोडासा काकुर। (बुखारी/मुस्लिम)

और एक रिवायत में है कि दाढ़नी तरफसे पुख्तु की जगहोंसे शुरू करो (बुखारी)।

नरमी और आहीस्तगीसे गुसल दें और मैयत की कोई मकड़ह और मअवुज (अबवाली) जात मअलूम होतो उसको छुपाओ और किसीसे जाहिर न करें और जिस मकाम पर गुसल दें वहां पटा कर लें।

(३) कड़नका जवान

मैयतने अगर कुछ माल छोड़ा है तो सभसे पहले उससे उसकी तजहीज़ व तकड़ीन की जायेगी। अगर धंस कटर माल

छोणा हे कि उससे कइने मरनुन हो सकता है तो कइने मरनुन या'नी कि अगर मैयत मई होतो तीन कपणे ओर औरत होतो पांय कपणे देना याहीये. अगर धंस कइर माल नहिं छोडा है तो तीन ओर पांय की कोइ केद नहिं है, दो कपडे हो शके तो दो ही काड़ी है, अेक कपडा हो शके तो अेक ही काड़ी है. जल्के जरूरत के पकत ऐसे कपणोमें ली कइनाना जाईछ है जो धंस कइर लंबा न हो के मैयत के पुरे कद को छुपाओ. ऐसी सुरतमें सरकी तरफ कइनाना याहीअे, और पैरोकी तरफ से धंजगीर से (जो अेक भुशुदार घास है और अरब में होती है) या कीसी ओर घास से छुपा देना याहीये. हजरत अब्दुर्रहमान जीन ओइ (र.क.) से रिवायत है की जंने उहद में हजरत मुशयब धंणे उमैर शहीद हुअे तो उनके कइन के पास्ते कोइ कपणा नहिं मीला मगर अेक ऐसी यादर ची की उससे हम लोग उनका सर छुपाते तो पैर भुल जाता और पैर छुपाते तो सर भुल जाता, तो नबी सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लमने इरमाया कि हम लोग उनका सर छुपाओ और पैरो पर धंजगीर डाल दे. (बुजारी)

उम्मुल मुअमिनीन हजरत आधशा (र.क.) इरमाती है की रसूलुल्लाह सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लम को तीन सकेद कपणो में कइन टीचा गया. जो 'सुहुल' के जने हुअे थे (सुहुल यमन में अेक जगह का नाम है) जो सुती थे उनमे न कुर्ता था न अमाभा. (मुस्लिम)

धंणे अब्बास (र.क.) से रिवायत है की रसूलुल्लाह सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लमने इरमाया पहेनो अपने कपणो में से जो सकेद रंग हो, धंस लिअे की वो सब कपणो में से जहेतर है, और कइन दो ऐसी में से अपने मुई को. (तिरमिडी/अबुदाउद/धंणेमाजा) (ये रिवायत छई है) धंस हदीससे मअलूम हुआकि कइन सकेद होना जहेतर है.

हजरत जाबिर से रिवायत है कि रसूलुल्लाह सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लमने इरमाया जब तुम में से कोइ अपने लाध को कइन दे तो अरछा कइन दे. (मुस्लीम)

अरछे कइन से मतलब ये है कि अदद (संख्या) और तुणो अर्ज (लंबाई-चोणाई) में कामिल (पूरा) और सुन्नत के

मुताबिक हो. कीमतमें अपसत (दरम्यानी) दरजे काहो, पाक साफ हो और सातिर (सतरको छुपानेवाला) हो. अरखे कइन से ये मतलब नहि के जयादा किमत का हो क्युंकि जयादा कीमती कइन टेने की मुमानियत आछ है. हजरत अली (रज़ी.) से रिपायत है कि रसूलुल्लाह सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लम से मेने सुना है आप रसूलुल्लाह सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लम इरमाते थे कि कइनमे जयादती मत करो. या'नी जयादा कीमती कइन मत दो, इस लिये कि कइन जहोत जल्द भराब हो जाता है (अब्जू दापूह). कइन के वास्ते नया कपणा जरूरी नही है पुराने और मुस्तअमल (इस्तिमाल किये हुये) कपणोंमे ली मुटोंको कइनाना जायज़ और इस्ते है. रसूलुल्लाह सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लमने अपनी जेटी हजरत जैबज (रज़ि.) के कइनमें अपना मुस्तअमल (इस्तिमाल किया हुआ) तेहजन्ट दिया था.

(४) मटों के कइन मरनुन का जयान

मटों के वास्ते कइन मरनुन तीन कपणें या'नी तीन यादरे हैं जो इस कदर लम्बी और योणी हो कि उसमे मैयतको भुज अच्छी तरह लपेट सकें. ताकि पह सर से कदम तक छुप जाये. हजरत आछशा (रज़ि.) से रिपायत है कि रसूलुल्लाह सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लम तीन कपणोंमे कइनाने गये. जो सुईट थे और मकामे सुहल के बुने हुअे थे और सूती थे जिनमें न कुर्ताथा न अमामा. (बुजारी/मुस्लिम)

जामेअ तिमिज़ी मे है कि रसूलुल्लाह सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लम के कइन के जारे मे मुप्तलिङ् रिपायत आछ है. तमाम रिपायतोंमे हजरत आछशा (रज़ि.) की ये रिपायत जयादा सहीह है. और अकसर सहाबा (रज़ि.) का इस पर अमल है.

जहरहाल सवाल ये है कि मटोंको तीन लीङ्गड़े मे कइनाना अइजल है या कुर्ता, घंठार और लीङ्गड़ेमें? पाउह हो कि मटोंको तीन लीङ्गड़ेही मे कइनाना अइजल है. क्युंकि रसूलुल्लाह सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लम तीन लीङ्गड़ेही मे कइनाने गये थे.

(૫) મદોંકો કફનાને કા તરીકા

કફનાને સે પહેલે મદોંકે સર, દાળ્હી ઓર કફનમે ‘હુનુત’ લગાના ચાહીયે. (‘હુનુત’ એક મુશ્કકળ ખૂશ્બૂ કા નામ હે જો ખાસ મુદોં કે બદલ ઓર કફનમે લગાને કે વાસ્તે બનાઈ જાતી હે). અગર હુનુત મયજુદ ન હોતો ઇતર ચા ઓર કોઈ ખૂશ્બૂ ઇસ્તમાલ કરના ચાહીયે.

મદોંકો ત્રીન લીફાફે મેં કફનાના હોતો ઉસકા તરીકા ચે હે કિ ત્રીનો લીફાફો કો એક દૂસરે પર બીછાએ, ફિર મેયત કો ઇન પર ચીત સિટાએ, ફિર ઉપરકા લીફાફા દાહની તરફ કો લપેટ્ટે, તાકિ કફનકા લપેટના દાહની તરફસે શુરૂઅ હો, ફિર બાંઈ તરફકો લપેટ્ટે, ફિર ઇસી તરહ બાકી દોનો લીફાફો કો લપેટ્ટે.

અગર મદોંકો કુર્તો ઓર લીફાફોમે કફનાના હો તો ઉસકા તરીકા ચે હે કિ પહેલે લીફાફા બીછાએ, ફિર ઉસ પર ઇઝાર બીછાએ ફિર મેયતકો પહેલે કુર્તા પહેનાકર ઇઝાર લપેટ્ટે ફિર લીફાફા લપેટ્ટે, ફિર સર ઓર પેર કિ તરફ ગીરાહ (ગાંઠ) દે.

(૬) ઓરતોં કે કફને મસનૂન કા બયાન

ઓરતોં કે વાસ્તે કફને મસનૂન જો પાંચ કપળે હે વો ચે હે તેહબન્દ, કુર્તા, ખિમાર જિસકો દામનીભી કહેતે હે, ચા’ની સરબન્દ, ઓર દો લીફાફે ચા’ની કિ દો ચાદરે.

લૈલા બિન્તે કાબિફ સકફિયા (રઝિ.) સે રિવાયત હે કિ મેં ભી ઉન ઓરતોં મેં થી જિન્હોને ગુસલ દિયા થા ઉમ્મે કુલ્સુમ (રઝિ.), રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહિ વ સલ્લમકી સાહબઝાદી, કો જબ ઉબકા ઇન્તકાલ હુઆ થા તો કફન કે કપળોંમેસે પહેલે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહિ વ સલ્લમ હમકો ઇઝાર દી, ફિર કુર્તા દિયા, ફિર સરબન્દ દિયા ફિર ચાદર દિ, ફિર એક કપળા દિયા જો ઉપર લપેટ દીયા ગયા. લૈલા (રઝિ.) ને કહા રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલયહિ વ સલ્લમ દરવાજે પર બેઠે ઓર આપકે પાસ કફન કે કપળે ચે. રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ હમકો એક એક કપળા દેતે ચે. (અબૂ દાવૂદ).

हठीशमें उसकी तशीह बहिं आयी है कि ओरतो के कङ्कन में जो तेहजन्ट दीया जाये वो कितना लम्बा और यौणा होना चाहिये ? लेकीन ये बात साजीत है की रसूलुल्लाह सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लमने अपनी बेटी जेनज (रकी.) के कङ्कनमें अपना तेहजन्ट अपनी कमर से भोलकर दिया था. जिससे मालुम हुआ कि ओरतों के तेहजन्ट की लंबाई और योहणाई न कटरे तेहजन्ट शरई के होना चाहिये. और ओरतों का कुर्ता मोढ़े (जमा) से कटम तक होना चाहिये, और सरजन्ट का तुल (लंबाई) और अर्ज (योणाई) घस कट होना चाहिये कि ओरत का सर साथ उसके बालों के उसमें छुप सके.

(७) ओरतों का कङ्काने का तरीका

कङ्काने से पहले मटकी तरह ओरत के सजदा की जगहों परबीकादुर मलना चाहिये और हुनुत या घंतर घस्तिमाल करना चाहिये. ओरत के सर के बालोंकी तीन चोटीयां बना कर जदन के पीछे डाल देना चाहिये. उम्मे अतीर्या (रकि.) कहती है कि हमने रसूलुल्लाह सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लमकी बेटी के बालोंकी तीन चोटीयां बनाई और घन चोटीयो को उनके पीछ पीछे डाल दी. (जुजारी)

ओरत को पहले तेहजन्ट में लपेटे. तेहजन्ट को फिन्टा की तरह कमर से न बांधे. बल्के बगलसे लेकर सीना, कमर, रान पगैराह जदनके जिस कटर हिस्सा पर लपेट सके लपेटे, फिर कुर्ता पहनाये, फिर सरजन्ट से उसके सर और बालों को छुपाये, फिर आभिरमे दोनो लीझाई में लपेट दे.

(८) जनाजा उठानेका और उसके साथ चलने का अयान

अबू हुसैराह (रकि.) से रिवायतहै कि इरमाया रसूलुल्लाह सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लमने मुसलमानों मे जाहम

(आपसमें) एक दूसरे पर पांय हक पाण्डव है. (१) सलाम का जवाब देना (२) मरीजकी ध्याएत करना (३) जनाओं के साथ चलना (४) दयापत कबुल करना (५) छीकने वाले का जवाब देना (बुजारी/मुस्लिम)

अबु हुसैरह (रजि.) से रिपायत है कि इरमाया रसूलुल्लाह सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमने जो शप्स धमान का काम समझकर और सवाब हांसिल करनेकी निव्यतसे किसी मुसलमान के जनाओं के साथ जाये और बराबर उसके साथ रहे यहाँ तककि उसके जनाओं की नमाज पणहे और उसके दफ्न से इरिग हो तो हो कीरात सवाब लेकर लोटेगा, हर कीरात उहद पहाड के बराबर होगा. और जो शप्स उसके जनाओं की नमाज पणहकर दफ्न से पहले ही लौट आये तो वो एक कीरात सवाब ले कर लोटेगा. (बुजारी/मुस्लिम)

सुण्हानल्लाह ! जनाओं के साथ जाने में कीतना बजा सवाब है ! मगर जहोत से मुसलमान अपनी जइलत की पजह से धतने बने सवाब से अपने आप को महेझ रमत है. जनाओं के साथ जानेवालों को जनाओं के आने पीछे दाने जाये हर तरफ से चलना चाहिये है.

मुगिरह धन्ने सोअबा (रजि.) से रिपायत है कि रसूलुल्लाह सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमने इरमाया सवार जनाओं के पीछे चले और पैदल जनाओं के पीछे, आगे, दाने, दाने और उसके करीब करीब चले. (अबु दाउद)

हजरत अबु हुसैरह (रजि.) से रिपायत है कि रसूलुल्लाह सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लम इरमाते थे जो शप्स जनाओं के साथ चला और उसको तीन बार उठाया तो उसने पुरा कीया जो उसके जिम्मे था. (तिरमीजी)

जनाओं को तेज के साथ (जल्दी-जल्दी) ले चलने का हुकम है. हजरत अबु हुसैरह (रजि.) से रिपायत है कि रसूलुल्लाह सल्लल्लाहु अलैहि व सल्लमने इरमाया जनाओं को लेकर जल्दी चला करे अगर वो नेक है तो तुम उसको ललाध से करीब करते हो, और अगर नेक नहीं है तो धुरे को अपनी गर्दन से उतारते हो. (बुजारी)

જનાઝે કે સાથ ઓરતો કા જાના જાઈઝ નહિં હે. (બુખારી)
જનાઝે કે સાથ ચલતે વક્ત કોઈ કલિમા, દુઆ, કુર્આન
મજીદ વગેરહ પઢના સાબિત નહિં હે.

જનાઝે કે સાથ આગ લે જાના જાઈઝ નહિં હે. (ઇબ્નેમાજા)
જો લોગ જનાઝે કે સાથ જાએ ઉન લોગો કો યાહીએ કી
જબ તક જનાઝા કન્ધો પર સે જમીન પર ન રખા જાએ તબ
તક ન બેઠે.

હઝરત અબુ સઈદ ખુદરી (રઝિ.) સે રિવાયત હે કિ
રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કિ જબ
તક તુમ લોગ જનાઝા કે સાથ ચલો તો ન બેઠો યહાં તક કિ
જનાઝા રખા જાએ. (યા'ની કન્ધો સે જમીન પર રખા જાએ)
(બુખારી/મુસ્લિમ).

હઝરત જાબિર (રઝિ.)ને કહાં એક જનાઝા ગુજરા તો
રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ખળે હો ગયે હમ ભી
રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કે સાથ ખળે હો ગયે
ફિર હમને અર્ઝ કિયા યા રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ
સલ્લમ વોહ તો ચહુદી ઓરત કા જનાઝા હે આપ (સ.અ.વ.)
ને ફરમાયા કે મૌત ગભરાહટકી ચીઝ હે ફિર જબ તુમ જનાઝા
દેખો તો ખળે હો જાઓ. (બુખારી/મુસ્લિમ)

(૯) નમાઝે જનાઝા કા બયાન

નમાઝે જનાઝા કે વાસ્તે પુરૂ ઝરૂરી હે. જેસા કિ ઓર
નમાઝો કે લિયે ઝરૂરી હે, ઓર જિન જિન સૂરતો ઓર નમાઝો
કે વાસ્તે તયમ્મુમ કરના જાઈઝ હે ઉન્હી સૂરતોમે નમાઝે જનાઝા
કે લીચેલી તયમ્મુમ કરના જાઈઝ હે. જનાઝા કી નમાઝ મસ્જિદ
મે પઢના દુરસ્ત ઓર જાઈઝ હે.

જબ સઅદ ઇબ્ને અબી વકકાશ (રઝિ.) કા ઇન્તેકાલ હુઆ
તો હઝરત આઈશા (રઝિ.) ને ફરમાયા કિ ઉનકા જનાઝા
મસ્જિદ મે રખો તાકિ મૈલી ઉન પર નમાઝ પઢું. ઉસ પર
લોગોને ઇન્કાર કિયા તો આઈશા (રઝિ.) ને ફરમાયા અલ્લાહકી
કસમ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને બેઝાઅ કે

દો બેઠે સુહેલ ઓર ઉસકે ભાઈ સહલ કે જનાઝે કી નમાઝ મસ્જીદ હી મે પઢ્હી હૈ. (મુસ્લિમ)

ઇસ હદીસસે સાબિત હુઆ કી જનાઝે કી નમાઝ ઓરતેભી પઢ્હ સકતી હૈ. ઇસ હદીસસે ચેલી સાફ સાબિત હુઆ કિ જનાઝે કો મસ્જીદ મે રખકર ઉસપર નમાઝે જનાઝા પઢ્હના ખિલા કરાહત દુરસ્ત હૈ બલકે સુન્નત હૈ.

મગર મસ્જીદ મે નમાઝે જનાઝા પઢ્હનેકી આદત નહી કાલની ચાહિયે, બલકે નમાઝે જનાઝા કે પાસ્તે મસ્જીદ કે અલાવા કોઇ ઓર જગા મુકર્ર કરની ચાહિયે. જેસા કિ રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કે ઝમાને મે મસ્જીદે નબવી કે અલાવા એક ખાસ જગા નમાઝે જનાઝે કે પાસ્તે મુકર્ર થી.

મરા હુઆ બરઆ પેદા હોતો ઉસ પર નમાઝે જનાઝા નહી પઢ્હની ચાહિયે. અગર ઝિન્દગી કે કુછ આસાર પાએ જાએ મસલન છીકના, ચા રોના ચા હરકત કરના તો ઉસપર નમાઝે જનાઝા પઢ્હની ચાહિયે.

હઝરત જાબિર (રઝિ.) સે રિવાયત હૈ કિ રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા લળકે કી નમાઝે જનાઝા ન પઢ્હે ઓર ન લળકા કિસીકા વારિસ હોતા હૈ ઓર ન ઉસકા કોઇ વારિસ હોતા હૈ, જબ તક વો બાદ પેદા હોને કે જોરસે ચિલ્લાવે નહી. (તિરમિઝી, નિસાઈ, ઇબ્ને માજા)

(૧૦) નમાઝે જનાઝા પઢ્હને કા તરીકા

નમાઝે જનાઝા પઢ્હનેકા તરીકા ચે હૈ કિ મૈયત અગર મર્દ હોતો ઇમામ ઉસકે સરકે પાસ ખળા હો. ઓર અગર ઓરત હોતો ઇમામ ઉસકી કમરકે પાસ ખળા હો. મુકતદી લોગ ઇમામ કે પીછે સફ બાંધ કર ખળે હો. બેહતર હૈ કિ તીન સફ કરલે. ફિર ઇમામ ઓર નમાઝોંકી તરહ દોનો હાથોંકો અપને મોઢોં ચા કાનો તક ઉઠાએ ઓર બ આપાઝે બુલન્દ કહે “અલ્લાહુ અકબર”. ફિર હાથોંકો સીને પર બાંધ લે ઓર હુઆએ સના જો ઓર નમાઝોંમે પઢ્હી જાતી હૈ પઢ્હે, ફિર સૂરએ ફાતિહા ઓર કોઇ

એક છોટી સૂરહ પળે. ફિર બ આવાઝે બુલંદ કહે “અલ્લાહુ અકબર”. ફિર દુરૂદે ઇબ્રાહીમ પળે. ફિર બ આવાઝે બુલંદ કહે “અલ્લાહુ અકબર” ઓર ઉન દુઆઓ મેસે કોઈ દુઆ પળે જો આગે આ રહી છે. ફિર બ આવાઝે બુલંદ કહે “અલ્લાહુ અકબર” ફિર દાયે બાયે સલામ ફેરે. મુકતલી લોગ ભી ઠીક ઇસી તરહ કરે મગર તકબીર ઓર સલામ બ અવાઝે બુલંદ ન કહે. ચારો તકબીરોમે રક્એયદેન કરના ઈસી હદીસે મરફૂઅ સહીહાસે સાબિત નહી. હાં, હઝરત ઇબ્ને ઉમર (રઝિ.) ઓર હઝરત અબ્બાસ (રઝિ.) ચારો તકબીરો મે રક્એયદેન ફરતે થે યે સનદે સહીહ સે સાબિત છે.

અબુ ગાલીબ (રઝિ.) સે રિવાયત છે કે હઝરત અનસ (રઝિ.)ને એક મર્દ કે જનાઝે કી નમાઝ પળી તો ઉસકે સર કે પાસ ખળે હુએ ઓર વો જનાઝા ઉઠાને કે બાદ એક ઓરત કા જનાઝા લાયા અથા તો ઉસ પર હઝરત અનસ (રઝિ.)ને જનાઝા કી નમાઝ પળી તો ઉસકે બીચ મે ખળે હુએ. હમ લોગો મે અલાઅ ઇબ્ને ઝિયાદ આલવી ભી થે. ઉન્હોને જબ મર્દ ઓર ઓરત કે જનાઝે મે ખળે હોને કા ફર્ક દેખા તો પૂછા કી અથ અબુ હમઝહ (અબુ હમઝહ હઝરત અનસ (રઝિ.) કી કુન્નિયતથી) કયા ઇસી તરહા રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ મર્દ કે જનાઝે ઓર ઓરત કે જનાઝે મે ખળે હોતે થે જહાં આપ ખળે હુએ છે ? હઝરત અનસ (રઝિ.)ને જવાબ દિયા ‘હાં’. (તિરમિઝી/ઇબ્નેમાજા)

સમુરહ ઇબ્ને જુન્દુબ (રઝિ.) સે રિવાયત છે કે મેને આં હઝરત રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કે પીછે એક ઓરત પર જનાઝે કી નમાઝ પળી જો બિફાસ મે મર ગઇ થી આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ઉસકે બીચમે ખળે હુએ. (બુખારી)

દોનો હદીસોસે સાફ તોર સે સાબિત હોતા છે કે મૈયત મર્દ હો તો ઇમામ ઉસકે સરકે પાસ ઓર ઓરત હો તો ઉસકે બીચમે કમરકે પાસ ખળા હો.

હઝરત અબુ ઉમામહ (રઝિ.) સે રિવાયત છે કે નમાઝે જનાઝા મે સુન્નત થે છે કે પહેલી તકબીરમે સૂર: ફાતિહા

આકિસ્તા પળા જાએ. ફિર તીન તકબીરે કહી જાએ ઓર આબિર તકબીર કે વકત સલામ ફેરા જાએ (નિસાઈ)

તલ્હા ઇબ્ને અબ્દુલ્લાહ ઇબ્ને ઓફ (રઝિ.) ને કહા મેને અબ્દુલ્લાહ ઇબ્ને અબ્બાસ (રઝિ.) કે પીછે એક જબાઝે કી નમાઝ પળી. ઉન્હોને સૂરહ ફાતિહા પળી ઓર કહા મેને ચે ઇસલિયે કિયા તાકિ તુમ લોગ જાન લો કિ નમાઝે જનાઝા મે સૂરહ ફાતિહા પળના સુન્નત છે. (બુખારી)

એક રિવાયત મે છે કિ ઉન્હોને (ચા'ની અબ્દુલ્લાહ ઇબ્ને અબ્બાસ (રઝિ.) સૂરહ ફાતિહા ઓર એક સૂરત આવાઝ સે પળી કિ હમને સુનલી ફિર અબ્દુલ્લાહ ઇબ્ને અબ્બાસ (રઝિ.) ને કહા કિ મેને પુકારકર ઇસલિયે પળી કિ તુમકો માલુમ હો જાએ કિ ચે સુન્નત છે (તયસરૂલ બારી શહે સહીહ બુખારી)

હઝરત અબુ ઉમામહ (રઝિ.) ઓર હઝરત ઇબ્ને અબ્બાસ (રઝિ.) કી ઇન દો હદીસોસે સાબિત હુઆ કિ નમાઝે જનાઝા મે સૂરહ ફાતિહા ઓર એક સૂરહ પળના આહીયે.

(૧૧) નમાઝે જનાઝા કી દુઆએ

હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રઝિ.) સે રિવાયત છે કિ રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ જબ જનાઝે કી નમાઝ પળતે તો ચે ફરમાતે,

અલ્લાહુમ્મઝિફરલી ફરિયના વ મધિયતિના વશાફિદીના વગાઈમિના વ શગીરિના વ કબીરિના વ ઝકરિના વ ઉન્સાના અલ્લાહુમ્મ મન અહવય તહુ મિન્ના ફઅફિહી અલલ ઇસ્લામ વમન તવફફતહુ મિન્ના ફતવફફહુ અલલ ઇમાન અલ્લાહુમ્મ લા તહદીમના અઝરહુ વલા તફતિન્ના બઆદહુ. (અબુ દાવૂદ/તિરમિઝી)

તર્જુમા : - યા અલ્લાહ જો હમમે ઝિન્દા છે ઓર જો હમમે મુદા છે ઓર જો હમમે હાઝિર છે ઓર જો હમમે ગાઈબ છે ઓર જો હમમે છોટે છે ઓર જો હમમે બળે છે ઓર જો હમમે મર્દ છે ઓર જો હમમે ઓરત છે ઉન સબકો બખ્શ દે.

या अल्लाह हममेंसे जिसको छिन्दा रहे उसको घरलाम पर छिन्दा रहे और जिसको तु मोत दे उसको धमान पर मोत दे. या अल्लाह हमको इसके सपाब से महरूम न करना और हमको उसके बाद इतनामे न डालना.

ओइ धन्ने मालीक अशरफ (रजि.) से रिवायत है कि रसुलुल्लाह सल्लल्लाहु अलैयहि व सल्लमने ओक जनाजाडी नमाज पण्ही और मेने आपकी हुआ मेंसे ये लइऊ याद रहे.

अल्लाहुम्भकिरलहु वरहमहु व आहिही वअहु अन्हु व अकरिम नुमुतहु वपरिसअ् मदअलहु वसिलहु अिलमाथ वसलजि वल वरहि व नइकिही भिनल जतावा कमा युनइउस सोभुल अजयउु भिनइदनसि व अहिदलहु दारन् जेरम् भिन दारिही व अहलन् जेरम् भिन अहलिही व अवजन जेरम् भिन अवजिही व अइजिलहुल जन्नता व अरउहु भिन् अजाबिल् कबि पभिन अजाभिन्नार. (मुस्लिम)

तर्जुमा : - या अल्लाह जप्शदे उसको ओर रहमकर ओर आदियत दे उसको ओर उसके गुनाह मुआइ कर ओर उसकी महेमानी अरखी कर ओर उसकी कब्र कुवादा कर ओर उसको पानी ओर बरइ ओर ओलों से धो दे ओर उसको गुनाहोंसे साइ करदे जैसे सईद कपणा मैल से साइ हो जाता है. ओर उसको घरके बहले उससे बेहतर घर दे ओर उसके घरपालों से अच्छे घरपाले दें ओर उसकी जीवी से बेहतर जीवी दे (या उसके मईसे अच्छा मई दे) ओर उसको जन्नत में दाजिल कर ओर उसको कब्रके अजाब ओर आगके (जहन्नमके) अजाबसे पनाहमें रहे.

(१२) कब्र पर नमाजे जनाजा और गायेजाना नमाजे जनाजा का जयान

जिस मैयत पर जनाजा की नमाज नही पण्ही गइ और थुंही भिता नमाजे जनाजा के दइन कर दिया गया तो उसकि कब्र पर जनाजा की नमाज पण्हाना जाईऊ और दुरस्त है.

हजरत धन्ने अब्बास (रजि.) से रिवायत है कि ओक

शाब्द रात को मर गया तो लोगोंने उसको रातही को दफन कर दिया, जब सुबह हुई तो लोगोंने रसुलुल्लाह सल्लल्लाहु अलैयहि व सल्लम को घंटा पाकिआकी घंटेलाअ दी. आपने इरमाया कि मुझे घंटाकी जगह देने से तुम लोगों को कीस चीजने रोका ? लोगोंने कहा रात थी और अंधेरी, घंटा पजहसे हम लोगोंने आपको तकलीफ देना पसंद नहीं किया, आप सल्लल्लाहु अलैयहि व सल्लम उसकी कब्र पर तशरीफ ले गये और कब्र पर जनाजे की नमाज पढ़ी, और एक रिवायत में है कि घंटेने अब्बास (र.क.) ने कहा हम लोगोंने आप के पीछे सड़ जांघी फिर आपने नमाजे जनाजा पढ़ी. (बुजारी)

घंटा हदीससे साबित होता है कि जिस मैयत पर नमाजे जनाजा पढ़ी जहाँ है उसकी कब्र पर भी नमाजे जनाजा पढ़ना ज़ाहज़ है, अगर किसी को नमाजे जनाजा नहीं मीली और बाद दफन के पहुँचे तो कब्र पर जाकर नमाजे जनाजा पढ़ सकता है.

घंटी तरह नमाजे जनाजा गायेजाना भी पढ़ सकते हैं. (मरने वाले का जनाजा सामने न हो और उसकी नमाजे जनाजा पढ़ी जाये उसे गायेजाना नमाजे जनाजा कहेंते हैं)

अबु हुदैराह (र.क.) से रिवायत है कि नबी सल्लल्लाहु अलैयहि व सल्लम ने हमको (हब्शा के बादशाह) नज्जारी के मरने की उस रोज़ जगह दी जिस रोज़ वोह हब्शा में मरा. आप सल्लल्लाहु अलैयहि व सल्लमने इरमाया अपने भाई के लीये हुआ करो. और सघट नील मुसैबने जयान किया कि अबुहुदैराहने कहा कि आं हज़रत सल्लल्लाहु अलैयहि व सल्लमने सहाबा की सड़ जंघपाछ घटगाह में और उस पर चार तकबीरें कहीं (बुजारी).

(१३) कब्र और दफन का जयान

हज़रत हिशाम घंटेने आमीर (र.क.) से रिवायत है कि जिस दिन उहद की लड़ाई हुई तो कब्र एक मुसलमान शहीद हुये और कब्रएक ज़म्बी हुये. हुज़ुर सल्लल्लाहु अलैयहि व सल्लमने इरमाया भोटो और कुशाघ करो कब्रों को और दो-दो,

ત્રીન-ત્રીન આદમીયો કો એક કબ્ર મેં દફન કરો, ઓર જો કુર્બાન જયાદા જાનતા હો ઉસકો આગે રખ્ખો. (નિસાઈ - તિરમિઝી.)

એક અન્સારી સહાબી (રઝિ.) કહેતે હૈં કિ હમ લોગ રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કે સાથ એક જનાઝે મેં ગયે મૈને રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ કો દેખા કિ આપ કબ્ર કે કિનારે પર બેઠે કબ્ર ખોદને વાલોંકો ફરમાતે થે પૈર કી તરફ કુશાદા કરો, સર કી તરફ કુશાદા કરો. (અબુદાઉદ)

ઇન દોનો હદીસોંસે મઅલુમ હુઆ કી કબ્રકો ગેહરી, કુશાદા ઓર અરઘી તરફ ખોદના યાહીએ, લેકીન હદીસ મેં ઉસકી તશરીહ નહિં આઈ હૈં કિ કિતની ગેહરી ઓર કુશાદા હોની યાહીએ.

કબ્ર દો કિસ્મ કી ખોદી જાતી હૈ. એક ‘બગલી’ ઓર દુસરી ‘સન્દુકી’. બગલી કબ્ર ઉસકો કહેતે હૈં જિસમેં મેયતકે રખનેકી જગહ કિબ્લાકી દીવારમેં જમીનસે લગાકર ખોદી જાતી હૈ. ઉસકો અરબીમેં ‘લહદ’ કહેતે હૈ. સન્દુકી કબ્ર ઉસકો કહેતે હૈ. જિસમેં મેયત કે રખનેકી જગહ બીચમેં બનાઈ જાતી હૈ. ઉસકો અરબીમેં ‘શિફ’ કહેતે હૈ.

“બગલી” ઓર “સન્દુકી” દોનો કિસ્મ કી કબ્ર બનાના જાઈઝ હૈ. મગર “બગલી” અપલા ઓર અફઝલ હૈ. રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકી કબ્ર “બગલી” બનાઈ ગઈ થી. હઝરત સઅદ ઇબ્ને વકકાશ (રઝિ.) ને અપને મરઝુલ મોત મે વસિયત કી કિ મેરે લિયે “બગલી” કબ્ર બનાના જેસાકિ રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકી કબ્ર “બગલી” બનાઈ ગઈ થી. (મુસ્લિમ)

હઝરત અનસ ઇબ્ને માલિક (રઝિ.) સે સિવાયત હૈં કિ જબ આં હઝરત રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકી વફાત હુઈ તો મદીનામેં કબ્ર ખોદને વાલે દો શખ્સ થે. એક “બગલી” બનાતા થા ઓર દુસરા “સન્દુકી” સહાબાને કહા હમ અલ્લાહ તઆલાસે લલાઈ માંગતે હૈં ઓર દોનોકો બુલા લેજતે હૈ, ફિર જો કોઈ પેહલે આવે ઉસકો હમ કામમે લગા દેજે. (યા‘ની કબ્ર ખોદનેમે) આબિર દોનો બુલાએ ગયે ઓર બગલી કબ્ર “લહદ” ખોદને વાલા પહેલે આયા તો આપ

सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लमके लिये लहदी कब्र जोड़ी गइ थी.
(घंने भाभा)

हजरत अबूबक़ और हजरत उमर (रही.) के लिये भी
जगली कब्र जोड़ी गइ थी.

कब्र जोड़ने में अहतिथात करनी चाहिये. मुहों की हड्डी को
टूटनेसे जथाया जाय. जो हड्डी निकले उसको ज हिंसाजते तमाम
फिर उसी कब्रमें दफ़न कर देना चाहिये.

हजरत आइशा (रज़ि.) से रिपायत है कि रसुलुल्लाह
सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लमने इरमाया मुहोंकी हड्डीको तोणना
ऐसा है जैसा कि छिंटोंकी हड्डी तोणना (अबू दयूद, घंने
भाभा) ये रिपायत जइय है (तेहकीक. अल्लामा अलजानी).

मुहोंको कब्रमें रखने के वास्ते जकदरे जइरतअ 'छे' या
'तीन' या 'चार' आदमी कब्रमें दाजिल हो सकते हैं. रसुलुल्लाह
सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लम की कब्रमें चार आदमी दाजिल
हुअे थे. (तलभीस)

औरत की कब्रमें उसके महरम दाजिल होंगे. औरत की कब्र
में उसका शौहर भी दाजिल हो सकता है. अगर महरम या
शौहर मययूद न हो तो तब गैर महरम दाजिल हो सकते हैं.

मैयत को कब्रमें 'पाइताना' (पैर) की तरफ़ से दाजिल
करना सुन्नत है. अबु इस्हाक़ से रिपायत है कि अबुल्लाह
घंने यज़ीद (रज़ी.)ने मैयतको पाइताना की तरफ़से कब्रमें
दाजिल किया और कहाकी ये सुन्नत है. (अबुदाउद)

मैयत अगर औरत की है तो कब्रमें दाजिल करने के पक़्त
कब्र पर पर्दा करना चाहिये. और अगर मैयत मर्द की है तो
पर्दा नहीं करना चाहिये. इस बारे में कई रिपायते आइ हैं.

मैयत को जब कब्र में दाजिल कर दे तो कहे 'बिस्मिल्लाही
वअला मिल्लति रसुलुल्लाह सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लम'.

हजरत घंने उमर (रज़ि.) से रिपायत है कि रसुलुल्लाह
सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लमने इरमाया जब तुम लोग
मैयतको कब्र में रजो तो कहो 'बिस्मिल्लाही वअला मिल्लति
रसुलुल्लाह'. (अबुदाउद/निसाह)

और अक़ रिपायतमें 'बिस्मिल्लाही वअला सुन्नति
रसुलुल्लाह'. कहेनाभी आया है. मैयत को कब्रमें लिटाकर उसको

કિબ્લાકી તરફ મુતપજજેહ (તરફ) કરદેં ઓર કફનમે જો ગીરાહ (ગાંઠ) દિયાથા ઉસકો ખોલ દે. ફીર કચ્ચી ઇંટોં થા પાટીયા પગેરા સે કબ્રકો બંદ કરેં, રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકી લહદકો કચ્ચી ઇંટોંસે બન્દ કી ગઇ થી. ઇમામ નવ્વી ને મુસ્લિમ કી શરહમે લિખાહેં કિ રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકી લહદ નવ ઇંટોં સે બન્દ કી ગઇ થી.

જબ કબ્ર બંદ હો જાએ તો આહિસ્તા આહિસ્તા સબ લોગ દોનો હાથોસે તીન તીન બાર મીઝી દે. આમિર ઇબ્ને રબીઆ (રઝિ.) સે રિવાયત હેં કિ રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઉસ્માન ઇબ્ને મજૂન (રઝિ.) કે જનાઝેકી નમાઝ પળ્લી ઓર ઉબકી કબ્ર પર આવે ઓર તીન બાર દોનો હાથોસે ખળે હો કર મીઝી દી (દારે ફુત્વી)

મિઝી ડાલતે વકત દુઆ પગેરા પળ્હના કિસી સહીહ હદીસસે સાબિત નહી.

કબ્રકો કોઠાને શુતુર (ઊંટકી ખૂંદ) કી તરહ બનાવે. ફીર કબ્ર પર પાની છીળકે. હઝરત જાબિર (રઝિ.) સે રિવાયત હેં કિ રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકી કબ્ર પર એક મશક પાની છીળકા ગયા થા. ઓર જિસ્ને પાની છીળકા થા વો હઝરત બિલાલ ઇબ્ને રિબાહ (રઝિ.) થે. સરકી તરફસે શુરૂઅ કરકે પેર તક પહોંચાયા. (બયહકી)

હઝરત ઉસ્માન (રઝિ.) સે રિવાયત હેં કિ રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ જબ દફનસે ફારિય હોતે તો ઉસપર હેઠરતે ઓર લોગોંસે ફરમાતે અપને ભાઇકે વાસ્તે દુઆએ મફિફરત કરો ઓર ઉસકે લિયે સાબિત કદમ રહેને કા અલ્લાહ તઆલા સે સવાલ કરો ઇંસ વાસ્તે કિ ઇંસ વકત ઇંસ સે સવાલ હોગા. (અબૂ દાવૂદ)

કબ્રકો જ્યાદા ઉંચી નહી બનાના ચાહિયે. રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકી કબ્ર ઝમીન સે એક બાલિશત ઉંચી બનાઇ ગઇ થી.

અબૂ હયાઝ અસદી (રઝી.) સે રિવાયત હેં કિ વો કહેતે હેં કિ હઝરત અલી (રઝી.) ને મુજસે કહાંકિ મેં તુમકો ઇંસ કામ પર ન ભેજું જિસ પર રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને મુઝકો ભેજા થા (વો કામ યે હેં કિ) જહાં કહી કોઇ

तस्वीर देना उससे भीटा ही देना, और जहां कोई जुलूस
क़द्व देना उससे ज़राबर कर देना. (मुस्लिम).

(१४) अहले मैयत के वहां जाना लेजने का ज़यान

अब्दुल्लाह (रज़ि.) से रिवायत है कि जब
जहरे तय्यार (रज़ि.) की शहीद होने की ज़बर आ गई (जख़म
मुल्ता) से तो रसूलुल्लाह सल्लल्लाहु अलैयहि व सल्लमने
इरमाया जहरे के अहले अयाल के लीये जाना जनाओ. इस
वास्ते कि उनको ऐसी ज़बर मीली है जो उनको जाना जनाने
से रोकती है. (अबु दावुद/इब्ने माज़)

इस हदीससे मालुम हुआ कि क़राजतमन्टों (सजेवाले) और
पड़ोशीयों को याहीये कि मौत के दिन जाना पड़ाकर अहले मैयत
के घर लेजें.

हज़रत ज़रीर इब्ने अब्दुल्लाह (रज़ि.) इरमाते हैं की
हमलोग मैयत वालों के पास जमा होने और उनके लिये जाना
जनाने और जानेकी नीयाहत (नोहा ज़्यानी) की अक़ डिस्म
समजते थे. (इब्ने माज़) (जैसे मैयत पर नोहा करना हज़ाम के
इसी तरह हज़न के जा'द अहले मैयत के वहां लोगों का जमा
होना और जाना जानाभी हज़ाम है.)

इस हदीससे मालुम हुआ कि मौत के दिन हज़नके जा'द या
मौत से दूसरे, तीसरे या चौथे दिन या किसी और दिन अहले
मैयतका मौतकी पज़हसे जाना पड़ना और अहले बिरादरी
और दोस्त व अहज़ान को मिलाना हज़ाम और नाज़ाईज़ है
और दोरे ज़ाहिरियतकी रस्म है.

(१५) तअज़ियत (तसल्ली देने) का ज़यान

मुशीबत वालोंकी तअज़ियत करना या'नी उनको शज़्ज़ी
तल्लीन करना और तसल्ली देना सुन्नत है. ताअज़ियतसे
अहले मुशीबतके मग़मूम (जमज़ीन) दिलोंको तसल्ली होती है
और उनको सज़-व-सुकुन हासिल होता है और तअज़ियत

करने वालों को सवाब मिलता है.

तअक्रियत के वास्ते कोध जास अलहाऊ मुक़रर नहिं है, जैसे अलहाऊ होने चाहिये की जिससे रंजो - गम दूर हो, और सख-प-तसल्ली हांसिल हो. तअक्रियत के पक़्त मैयत के हक में हुआ करना ली आया है.

हज़रत शतिमा (रज़ि.) किसी सहाबी (रज़ि.) के घर तअक्रियत के वास्ते ग़द थी, जब वापस आया तो रसुलुल्लाह सल्लल्लाहु अलैयहि व सल्लमने इरमाया कहाँ ग़द थी ? हज़रत शतिमा (रज़ि.) ने इरमाया उसके घरवालों के पास ग़द थी. उनकी मैयत के वास्ते मैने हुआये रहमत की ओर उनकी तअक्रियत की (अबु दाउद/मअ औनील मअबुद.)

रसुलुल्लाह सल्लल्लाहु अलैयहि व सल्लमने अपनी अक साहबज़ादी को जब के उनका लणका क़त्ल कर गया था इस तरफ़ तअक्रियत इरमाया है कि 'अल्लाह तआलाही काया जो उसने लिया और उसीका है जो उसने दिया और उसके नज़दीक हर चीज़का पक़्त मुक़रर है. परस सख करना चाहीये और सवाब हांसिल करना चाहिये (जुभारी/मुस्लिम).

(१५) क़त्लों की क्रियारत का ज़यान

क़त्लों की क्रियारत करना मर्दों के वास्ते सुन्नत है (मुस्लिम) क़त्लों की क्रियारत इस नज़्से जायज़ हुं है कि क़त्लों को टेजकर ध़व़त हांसिल हो. अपनी मौत और आभिरत याद आये, आभिरत के सामान का ज़याल और इक़ पेदा हो और अपने ओर मुर्दों के वास्ते हुआये इस्तिग़्ज़ार की जाये.

हज़रत अनस (रज़ि.) से रिपायत है कि रसुलुल्लाह सल्लल्लाहु अलैयहि व सल्लमने इरमाया में तुम्हें क़त्लों की क्रियारतसे मना करता था लेकिन अब तुम क़त्लों की क्रियारत करो क्युंकि क़त्लों की क्रियारत दीलको नरम कर देती है. आंजसे आंसु बहाती है, आभिरत को याद दिलाती है. (मुस्नद अहमद)

औरतो के लीये क़त्लों की क्रियारत करना मना है, आं हज़रत सल्लल्लाहु अलैयहि व सल्लमने क़त्लों की क्रियारत करने वाली

ઓરતો પર લઅબત કી હૈ (તિરમિઝી/ઇબ્ને માજ)

ઝિયારતે કબ્રકે પાસ્તે કોઇ ખાસ દિન યા ખાસ પકત મુકર્ર નહી હૈ. જબ ઓર જિસ પકત ચાહે દિનકો યા રાતકો ઝિયારત કે લિયે કબ્રતાબ જા સકતે હૈ. સાલિહીન કી કબ્રો કી ઝિયારત કે પાસ્તે સફર કરના જાઇઝ નહિ હૈ, કયુંકિ અબૂહુરૈરહ (રઝિ.) સે રિવાયત હૈ કિ રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કિ કજાવે જ બાંધે જાએ, યા'ની સફર ન કિયા જાએ મગર તિન મસ્જિદો કી તરફ મસ્જિદે હરમ, મસ્જિદે નબવી ઓર મસ્જિદે અકશા. (બુખારી/મુસ્લિમ)

(૧૭) કબ્રો કી ઝિયારત કે આદાબ ઓર દુઆઓ

બુરૈદહ (રઝિ.) સે રિવાયત હૈ કિ રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ લોગો કો કબ્રસ્તાન મે જાને કે પકત યે દુઆ પઠ્ઠને કી તાકીદ ફરમાતે યે :

“અસ્સલામુ અલૈકુમ અહલદિઆરિ મીનલ મુઅમિનીના વલ મુસ્લિમીના વ ઈન્ના ઈન્શાઅલ્લાહ બિફુમ લાહિકુના નસઅલુલ્લાહ લના વ લલુમુલ્ આફિયહ” (મુસ્લિમ)

તર્જુમા :- મોઅમીન ઓર મુસ્લીમ ઘરાનેકે લોગો તુમ પર સલામ હો ઓર ઈન્શાઅલ્લાહ હમલી તુમસે મિલનેવાલે હૈ, હમ તુમહારે લીયે ઓર અપને લીયે અલ્લાહ સે આફીયત માંગતે હૈ.

ઇબ્ને અબ્બાસ (રઝિ.) સે રીવાયત હૈ, કી કહા ઉન્હોને ગુજરે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ મદીનાકી કબ્રો પર તો ઉનકે સામને કીયા અપના ચહેરા ઓર ફરમાયા “અસ્સલામુ અલયકુમ યા અહલલ કુબુરી યમફીરુલ્લાહ લના વલકુમ અનતુમ સલ્લુના વ નફુ બીલ અસરી.”

તર્જુમા :- સલામ હૈ તુમ પર એ કબ્રવાલો અલ્લાહ બખ્શે હમકો ઓર તુમકો, તુમ હમારે પેશ ખેમા હો (પહેલે આ ગયે હો) હમ તુમહારે પીછે હૈ.

क्रियारते कद्व के पकत जणे जणे हुआ करना चाहिये, जेकर हुआ करना साधित नहीं है और हाथ उठाकर हुआ करना साधित है. हजरत आर्षा (र.क्रि.) से रिवायत है कि

रसुलुल्लाह सल्लल्लाहु अलैयहि व सल्लम बकीअ (जन्नतुल बकीअ - मदीनाका कद्वस्तान) में तशरीफ ले गये और देर तक जणे रहे फिर तीन बार हुआ के वास्ते हाथ उठाये (मुरिलम)

क्रियारते कद्व के पकत निहायत धनलास के साथ मुहों की मगड़ेरत के वास्ते हुआ करना चाहिये. अगर अरबीमें हुआ याद होतो अच्छी जात है पर्ना अपनी खुबान में हुआ करें.

क्रियारते कुबूर के पकत कद्वको सजदा करना, उसको जोसा देना, उससे मुआनका करना, उसका तपाइ करना, उसके सामने झुकना, उस पर यादर गीलाइ यणहाना, कुल यणहाना, मुहोंसे मुराहें ओर हाजते मांगना ये सब जाते हराम और ना जायज है.

पयगम्बरें ईस्लाम हजरत मुहंमद मुस्तफा सल्लल्लाहु अलैयहि व सल्लमने अपनी उम्मतको जितनी ताकीदके साथ शिकीयाह कामोंसे दूर रहने की हिदायत इरमाई थी अइसोस है आपकी नाम लेवा उम्मत उसी कदर मुखिरकाना अकाईद व आमासमें मुन्तेला है और अपने पयगम्बरकी तमाम हिदायतों को छोण यूही है. आप सल्लल्लाहु अलैयहि व सल्लम ने भूले लइओंमें इरमा दिया कि लोगो कान जोलकर सुनलो तुमसे पहली उम्मतके लोगोंने अपने अंजिया और नेक लोगो, अयलिया, सालेहिन की कद्वों को धबादतगाह (मसाजिद) बना लिया था. जबरदार तुम न (उनकी तरह) कद्वोंको मसाजिद (धबादतगाह) बना लेना में तुमको उससे रोकता हूं (मुरिलम)

आप सल्लल्लाहु अलैयहि व सल्लम ने मर्जुल मौत में यहूद-य-नसार के मुसरिकाना अमल पर लाजत इरमाई जिससे मकसद अपनी उम्मतको उस अमल से बचाना था.

रसुलुल्लाह सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लमने इरमाया अल्लाह तआला यहूद-य-नसारा पर लाजत इरमाये कि उन्होने अपने अंधिया कि कछोको धजादतगाह बना लीया (मुस्लिम).

ओक और रिपायत मे इरमाया उस डौम (या'नी यहूद-य-नसारा) पर अल्लाह तआला का सप्त गळब नाखिल हुआ जिसने अपने नजीयोकी कछोको सज्दाह गाह बना लीया. (मुस्नदे अहमद)

अपनी कछ के मुताअदिलक ली आप सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लमने अपनी उम्मतकी तंजीह इरमायी (जबरदार कीया) मेरी कछ को धंद मत बनाना (अबु दाउद) या'नी क्रियारत के लीचे धजतेमाअ न करना जैसा धंद पर धजतेमाअ करते हो. शाह पलीउल्लाह मुहदीस दहेल्पी (रह.) धंस दहीसकी शरहमे इरमाते है कि धंस इरमानसे दीनमे तहरीक (रहोबदल) के दरपाजे को बंद करना मत्लूब (मकसद) है कि ये उम्मतली यहूद और नसारा की तरह अपने जुजुओं की कछो को हज की तरह धंद ही न बना डालें (हुज्जतुल्ला हुल जालेगाह, जिल्द-२).

धंसके अलावा आप सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लमने अल्लाह रब्बुल आलमीनकी बारगाहमे हुआ इरमाध "अय अल्लाह मेरी कछको पस्न (भुत) बननेसे बचाधयो (कि उसकी परस्तिश की जाय). मालूम हुआ कि किसी कछको जास काबिले तआलीम समजना उसे पत्थर कि भूतीयोकी तरह भुत बनाना और समजना है.

(१८) धंसाले सवाबका बयान

मेवत के पास्ते हुआ करना ओर हुआ का नडा उसको पहोचाना कुर्आन मज्द ओर अहादीसे सहीहासे साधित है.

कुर्आनमे है कि "ओर जो लोग उनके बाद आये वोह कहते हैं ओ हमारे रब्ब बज्श दे हमको ओर हमारे उन लाधयोको जो हमसे पहेले धमान के साथ गुजर गये ओर हमारे दिलोमे धमान वालो के सिचे किना न डाल. ओ हमारे रब्ब जेशक तु महेरजान रहमपाला है" (सूरह हश्श आयत नं. १०)

ईस आयत से मैयत के पारस्ते हुआ करना और हुआका नका पहोयाना साबित होता है.

फिंदोकी तरफसे मुँडोके लिये जेहतरतीन तोहका हुआ है.

अल्लाह के रसुलल्लाह सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लमने इरमाया जब ईन्सान मर गया तो उसका अमल जल्म हो गया सिवाय तीन तरीको के, सदकअे जारीया, वो ईल्म जिससे नका उकाया जाअे और सालेह औलाद जो उसके लिये हुआ करे. (मुस्लिम)

ईसी तरह ईजादते मालियाका ली सवाब मैयतको पहोयाना अहादीसे सहीहासे साबित है.

हजरत आईशा (रज़ि.) से रिवायत है कि अेक शम्सने रसुलुल्लाह सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लमसे कहा कि मेरी मां अयाजक मर गई और मेरा गुमान है कि अगर वो जात करती (जात करनेका मोका मिलता) तो वो सदका करती तो अगर मैं उसकी तरफसे सदका कूं तो उसका सवाब उसको पहोयेगा ? आप सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लमने इरमाया "हां". (जुजारी/मुस्लिम)

हजरत ईब्ने अब्बास (रज़ि.) से रिवायत है कि अेक शम्स ने रसुलुल्लाह सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लमसे कहा कि मेरी मां पक़ात कर गई है अगर मैं उसकी तरफसे सदका कूं तो क्या उसका सवाब उसको पहोयेगा ? आप सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लमने इरमाया "हां". उस शम्सने कहाकि मेरे पास अेक बाग है आपको गवाह रખताहुं कि मैंने उस बागको अपनी मांडी तरफसे सदका कर दिया. (जुजारी)

सअद बिन उबार्ह (रज़ि.) से रिवायत है कि उन्होंने रसुलुल्लाह सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लमसे पूछा कि मेरी मां का ईन्तकाल हो गया है तो उनके हक में कोनसा सदका अइजल होगा ? आप सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लमने इरमाया कि "पानी". तो हजरतसअद (रज़ि.) ने अेक कूपा भूँपाया और अेलान करवा दिया कि ये उम्मे सअद या'नी सअदकी मांडे सवाब के लिये है. (निसाई)

माली धन्नाहत के धसाले सवाल के वास्ते शरीअत से न कोय भास दिन मुकरर हे और न कोय भास पकत. जब ओर जिस पकत याहे मुहँ के वास्ते सदका करे और उनके लिये हुआ प धस्तिगझार करे. धसाले सवाल के वास्ते तीसरे दिन या दसवें दिन या चालीसवे दिन या बरसीके दिन या किसी ओर दिन को भण्सूस करना या हड़ता मे जुमेरात को भण्सूस करना किताबो सुण्णत से साबित नहीं.

धन्नाहते जदनिव्याह जैसे तिलापते कुआनि, नमाज, रोजा, तपाह, जिहो अजकार (तरबीह) पगैराह का सवाल मैयतको पहोचना शरीअत से साबित नहीं.

सूरह बकरहकी आभरी आयतमें अल्लाह रब्बुल आलमीन इस्माता है

“अल्लाह तआला किसी शम्सपर उसकी ताकत से जदकर जिम्मेदारीका जोज नहीं डालता, हर शम्सने जो नेकी कमाय है उसका इल उसीके लिये हे और जो बदी (धुराध) समेटी उसका पनाल (अजाल) उसीपर है.....” (२ : २८५)

और जो रिवायत धन्नाहते जदनिव्याह के सवाल के पहोचनेके बारे मे नकलकी जाती हे वोह सबकि सज झधइ है.

अलजल्ला मैयतकी तरइसे हज्जे जदल और रमजान के छूटे हूमे रोजे उसके वाली के ज़ुम्मे हे. जो उसे (वाली को) अदा करना चाहीये.

कुआनि पाक की तिलापत बहुत ही नेकी का काम हे ओर उसका जहोत अजरो सवाल हे. भिला सुनाह अगर मरने वाले की अपलाह पगैराह कुआनि पणहते हे तो झोत शुदा (मरने वाले) को सवाल मिलता हे कि उसने अपनी औलाहको अरखी तरबियत (तालीम) दी वो उसके लिये सदकये जारीयाह हे लेकिन मरने वाले के धसाले सवाल के लिये किसी घर या मस्जिदमे लोग एकट्ठे मील कर कुआनि पाक पणहते हे, अक अक सिपारह हर अक के हाथ मे पकणा दिया जाता हे और बस घंटा दो घंटा मे कुआनि पाक जल्म हो जाता हे. ये तरीका सुण्णते नजवीसे साबित नहीं.

अल्लाहके रसूल सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लम ने दीन के

हर मुआमलेमें हमारी रहेनुमाई इस्माई है और हर वो चीज जो ज़न्नत के करीब और ज़न्नतसे दूर करती है उस के बारेमें उम्मतको बता दीया है.

सवाल ये है कि क्या सहाबाओ किराम के दौरमें किसीबी झोत होने वाले (मरनेवाले) के लिये कुआन ज़्यानी, जैसेकि आजकल रिवाज चल पडा है, हुं ? क्या मस्जिदे नजवी शरीफमें अल्लाह के रसूल सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लम और आपके सहाबी (रज़ि.) ने इस तरह बैठकर कुआनज़्यानी कि? क्या किसी हदीस में उसका सबूत है? या तारीफ़की किसी किताबमें ही छिक् है? अगर ऐसा नहीं और यकीनन ऐसा नहीं तो फिर हम ऐसा क्यों करें? हर वो काम बजाहिर कितनाही अच्छा क्यों न नज़र आता हो, जिसका सबूत किताबों सून्नतसे नहीं उससे दूर रहेना है और यही दीन है.

(१६) तकसीमे पिरासत

अगर मैवतने घरसामे कुछ माल छोना है तो सबसे पहले उसके डिम्मा जो कर्ज है उसे अदा किया जायेगा और फिर उसीसे तजहीज़ और तकज़ीन किया जायेगा. फिर शरीअत के मुताबिक पसीयत कर्ज माल को अदा किया जायेगा. उसकेबाद बड़ीया (भये हुं) माल को पारिसों के दरम्यान किताब-व-सुन्नत के मुताबिक तकसीम कर दीया जायेगा.

उम्मत मुस्लिम को चाहिये कि शरीअत के मुताबिक मैवत के पारिसों के दरम्यान बटपारा करनेमें किसी किस्मकी ताभीर और कोताही न करे क्योंकि इसके बारेमें सप्त पछद (चेतवणी) आई है.

आजिरे में अल्लाह रज़्ज़ूत आलमीन से दुआ है कि हम तमाम मुस्लिमानों को हर मसाहलमें सुन्नतों नजवी सल्लल्लाहु अलयहि व सल्लम के मुताबिक अमल करनेकी तौहीद अता इस्माओ. (आमीन)

पञ्चाभिदु दअवाना अनिसहम्दु लिल्लाही
रफ़िअस आलमीन.

★★★ ગુજારીશ ★★★

આ કિતાબ પઢવાવાળાને નમ્ર પિનંતી છે કે તેને તૈયાર કરવામાં જાણે અજાણે કોઈ ભૂલ રહી ગયેલ હોય તો અમને તેની જાણ કરશો જેથી નવી એડીશનમાં સુધારી શકાય અને અલ્લાહ તઆલાથી દુઆ કરશો અલ્લાહ આપણી દરેકની ભુલચુક માફ કરે. આમીન.

આ કિતાબ તૈયાર કરવામાં જે કોઈએ પણ કોઈપણ પ્રકારની મદદ કરી છે અલ્લાહ તેને બહેતર બદલો બન્ને જહાનમાં આપે. આમીન.

આપના હાથમાં ઈસ્લામીક ઇન્ફોર્મેશન સેન્ટર-ભુજ તરફથી છપાયેલ ચોથી કિતાબ છે. ઇન્શાઅલ્લાહ અમારી નવી છપાવવામાં આવનાર કિતાબનું નામ છે “ગુનાહે કબીરા”. જો આપ પણ આ કિતાબને છપાવવામાં અમને મદદરૂપ થવા માંગતા હો તો આપના તરફથી ૧૦,૨૦,૩૦ કે તેનાથી વધુ કિતાબો છપાવી આ નેકીના કામમાં અમને મદદરૂપ બની શકો છો. કિતાબો છપાવવા સંસ્થાના સરનામે અથવા મો. નં. ૯૮૭૯૬ ૭૧૧૨૩ અને ૭૮૭૪૬ ૫૪૧૧૩ પર સંપર્ક કરવો. જઝાકલ્લાહ ખૈર.

નમાઝે મનામાઝે સૂરહ ફાતિહા

(૧) ઉબાદા બિન સામિત (રઝિ.) સે રિવાયત છે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા “તુસ શખ્સને સૂરહ ફાતિહા ન પઢી ઉસકી નમાઝ નહી હુઈ.” (બુખારી/તીર્મીઝ)

(૨) તલ્હા બિન અબ્દુલ્લાહ (રઝિ.) કહેતે હૈં કે મેને હઝરત ઇબ્ને અબ્બાસ (રઝિ.) કે પીછે એક ઝવાઝેકી નમાઝ પઢી આપને સૂરહ ફાતિહા પઢી ઓર કહા કી તુમ જાન લો કે યહ સુન્નત છે. (બુખારી/મુસ્લિમ)

(૩) ઉમ્મે શરીફ અન્સારીયાહ (રઝિ.) કહેતી હૈંકે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને હમકો નમાઝે જનાઝામે સૂરહ ફાતિહા પઢનેકા હુકમ દિયા. (ઇબ્ને માજા)

બિસ્મિલ્લાહિર્રહમા નિર્દહીમ

કુલુ મન અલેહા ફાનિય વ ચબ્કા વજ-કુ રબિબક
જૂલ જલાલિ વલ્લકસમ (સુર : અર રહેમાન 29-૨૭)

તર્જુમા : હર થીઝ જો ઇસ જમીનમે છે ખત્મ હોનેવાલી છે ઓર બાકિ રહેગી ફક્ત તેરે રબકી ઝાત, બુઝુર્ગીવાલી ઓર એહસાન કરને વાલી.

ઇન્સાન મરનેવાલા છે ઓર મરનેકે બાદ ઉસે ચકીનન અલ્લાહકો પૂરી ઝીંદગીકા હિસાબ દેના છે. ઉસે ચાહિયે કિ આબિરતકી તૈયારી કરે. સિફ અલ્લાહકે આદેશો ઓર પ્યારે રસૂલકી સુન્નત કે મુતાબિક ઝિંદગી ગુજારે ચહાં તકકિ ઉસકા ખાત્મા બિલ ખૈર હો.

મરનેવાલા જબ મરજાતા છે તો દૂસરે મુસલમાનો પર ઝિમ્મેદારી આવટ હોતી છે કિ પ્યારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકી સુન્નતોકે મુતાબિક ઉસકા કફન દફન કરે. ઓર શુરૂ સે લેકર આબિર તક કોઇ શિર્ક બિદઆતકા કામ ન કરે.

લેકિન દુખકી બાત છે કિ આજકલ સકરાત સે લેકર જનાઝાકી નમાઝ, કફન, દફન, તાઝિયત, તકસીમે ધિરાસત વગેરા વગેરા કામ સુન્નતકે મુતાબિક અદા કરને કે બદલે શિર્ક બિદઆતસે લઇ પવ રસ્મો રિવાજસે કિયે જાતે છે. ગુજરાતી ઝબાનમે કોઇ કિતાબ મંઝરે આમ પર નઝર નહીં આતી જો આમ મુસલમાનો કો ઇન્સાનકે બનાચે હૂએ રીતરીવાજ ઓર મસ્લક સે ઉચા ઉછા કર ખાલીસ સુન્નતકે મુતાબિક અપને મુદ્દોકો કફન દફન વગેરા કરનેકી રાહ દિખલાએ. ઇસ કમીકો પૂરા કરનેકે સિયે હમને મુસલમાનોકી ભલાઈકી નિચતસે ઇસ કિતાબયેકો સાથે કરવાયા છે તાકિ વોહ મરનેવાલેકા કફન દફન, નમાઝે જનાઝા વગેરા બિલ્કુલ પ્યારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકે હુકમ, ઇર્શાદ ઓર સુન્નતકે મુતાબિક કરે ઓર ઇસ બારેમે મૌજુદા દોર મેં પાચે જાનેવાલે ઐરઇસ્લામી તરીકે ઓર રસ્મોકો છોડ દે.